

Zadatak 001 (Ivan, ekonomska škola)

Koliki je odbitak ako je nadoplata 20%?

Rješenje 001

Nadoplata (ažio) i odbitak (disažio) označavaju razliku neke vrijednosti od njezine baze (osnovne vrijednosti) u postocima. Ako je poznata nadoplata p_N , odbitak možemo izračunati formulom:

$$p_0 = \frac{100 \cdot p_N}{100 + p_N}.$$

$$p_N = 20 \Rightarrow p_0 = \frac{100 \cdot 20}{100 + 20} = \frac{2000}{120} = \frac{200}{12} = 16.667.$$

Vježba 001

Koliki je odbitak ako je nadoplata 100%?

Rezultat: $p_0 = 50$.

Zadatak 002 (Fun, hotelijerska škola)

Stranka prodaje banci 7 000 australijskih dolara (AUD), a kupuje švicarske franke (CHF). Koliko će stranka dobiti švicarskih franaka?

Rješenje 002

Teorija: Tečaj ili *kurs* je službeno određena cijena strane valute. Kupnja i prodaja valuta obavlja se po tečajnoj listi, tečajnici, (posebno za devize, posebno za efektivnu valutu).

Uporabit ćemo tečajnicu (tečajnu listu) Hrvatske narodne banke od 4.4.2006. Tečajevi su u kunama (kn).

zemlja	val.	jed.	kupovni	srednji	prodajni
EMU	EUR	1	7,2800	7,32500	7,3700
Australija	AUD	1	4,3121	4,34700	4,3819
Kanada	CAD	1	5,1280	5,17470	5,2214
Češka	CZK	1	0,2556	0,25790	0,2602
Mađarska	HUF	100	2,7606	2,78300	2,8054
Japan	JPY	100	5,0837	5,13505	5,1864
Slovenija	SIT	100	3,0352	3,05970	3,0842
Švedska	SEK	1	0,7721	0,77835	0,7846
Švicarska	CHF	1	4,5903	4,63675	4,6832
Vel. Britanija	GBP	1	10,4191	10,50320	10,5873
SAD	USD	1	6,0349	6,08365	6,1324

Stranka prodaje banci 7 000 AUD, a to znači da **banka kupuje** 7 000 AUD pa u tečajnoj listi gledamo **kupovni tečaj**.

1 AUD 4.3121 kn.

Stranka kupuje švicarske franke, a to znači da **banka prodaje** švicarske franke pa u tečajnoj listi gledamo **prodajni tečaj**.

1 CHF 4.6832 kn.

Pomoću verižnog računa lako nađemo rezultat:

$$\begin{array}{r|l} \text{x CHF} & 7\,000 \text{ AUD} \\ 1 \text{ AUD} & 4.3121 \text{ kn} \\ 4.6832 \text{ kn} & 1 \text{ CHF} \end{array}$$
$$x = \frac{7000 \cdot 4.3121 \cdot 1}{1 \cdot 4.6832} = 6445.32 \text{ CHF.}$$

Stranka će dobiti 6445.32 CHF.

Vježba 002

Stranka prodaje banci 3 500 australijskih dolara (AUD), a kupuje švicarske franke (CHF). Koliko će stranka dobiti švicarskih franaka?

Rezultat: 3222.66 CHF.

Zadatak 003 (4A, hotelijerska škola)

Kako notira u Zagrebu američki dolar u odnosu na švicarski franak (za devize)? Izračunajte prema tečajnici za devize od 4.4.2006.

Rješenje 003

Teorija: Deviza za koju je označen tečaj kažemo da notira ili kotira (lat. notare znači zabilježiti, ubilježiti, zapisati). Postoje dva načina notiranja: direktni i indirektni. Notiranje je direktno ako je strana valuta stalna, a domaća se mijenja. Kod direktnog notiranja tečaj nam pokazuje koliko se domaća valuta daje za 100 ili 1 jedinicu strane valute. Gotovo sva svjetska tržišta, osim Velike Britanije, notiraju devize direktno. Notiranje je indirektno ako je domaća valuta stalna, a strana se mijenja. Tečaj pokazuje koliki se iznos strane valute može dobiti za 1 jedinicu domaća valute.

Uporabit ćemo tečajnicu za devize (tečajnu listu za devize) Hrvatske narodne banke od 4.4.2006. Tečajevi su u kunama (kn).

HRVATSKA NARODNA BANKA

TEČAJNA LISTA BROJ: 66

utvrđena na dan: 04.04.2006.

Tečajevi iz ove liste primjenjuju se od 05.04.2006.

Tečajevi u kunama - kn

Zemlja	Šifra	Val	Jed	KUPOVNI za devize	SREDNJI za devize	PRODAJNI za devize
Australija	036	AUD	1	4,305750	4,318706	4,331662
Kanada	124	CAD	1	5,134779	5,150230	5,165681
Češka Repub.	203	CZK	1	0,256712	0,257484	0,257484
Danska	208	DKK	1	0,979521	0,982468	0,985415
Mađarska	348	HUF	100	2,765748	2,774070	2,782392
Japan	392	JPY	100	5,107512	5,122881	5,138250
Norveška	578	NOK	1	0,926614	0,929402	0,932190
Slovačka Rep.	703	SKK	1	0,195159	0,195746	0,196333
Slovenija	705	SIT	100	3,051247	3,060428	3,069609
Švedska	752	SEK	1	0,779653	0,781999	0,784345
Švicarska	756	CHF	1	4,622113	4,636021	4,649929
Vel. Britanija	826	GBP	1	10,483108	10,514652	10,546196
SAD	840	USD	1	6,001536	6,019595	6,037654
EMU	978	EUR	1	7,309871	7,331867	7,353863
Poljska	985	PLN	1	1,854732	1,860313	1,865894

Marija Magdalena Đidara v.r.

Jadranka Marušić v.r.

Napomena:

1. Banke mogu utvrđivati za svoje potrebe srednji tečaj za devize te kupovni tečaj za efektivu i čekove i za IN valute prema utvrđenim konverzionskim tečajevima.
2. 03.04.2006. tečaj za XDR 1,00 iznosi USD 1,438000 tj. kn 8,699814

- Ako se određuje **kupovni** ukršteni tečaj, postupa se ovako (prema tečajnici za devize od 4.4.2006.):

- prodajni tečaj 1 USD = 6.037654 kn
- **kupovni tečaj 1 CHF = 4.622113 kn**

Pomoću verižnog računa lako nađemo rezultat:

$$\begin{array}{r|l}
 x_{\text{kupovni}} \text{ CHF} & 100 \text{ USD} \\
 1 \text{ USD} & 6.037654 \text{ kn} \\
 4.622113 \text{ kn} & 1 \text{ CHF} \\
 \hline
 x = \frac{100 \cdot 6.037654}{4.622113} = 130.63 \text{ CHF.}
 \end{array}$$

Prodajom 100 USD može se dobiti 130.63 CHF.

HRVATSKA NARODNA BANKA

TEČAJNA LISTA BROJ: 66
utvrđena na dan: 04.04.2006.

Tečajevi iz ove liste p r i m j e n j u j u se od 05.04.2006.
Tečajevi u k u n a m a - kn

Zemlja	Šifra	Val	Jed	KUPOVNI za devize	SREDNJI za devize	PRODAJNI za devize
Australija	036	AUD	1	4,305750	4,318706	4,331662
Kanada	124	CAD	1	5,134779	5,150230	5,165681
Češka Repub.	203	CZK	1	0,256712	0,257484	0,257484
Danska	208	DKK	1	0,979521	0,982468	0,985415
Mađarska	348	HUF	100	2,765748	2,774070	2,782392
Japan	392	JPY	100	5,107512	5,122881	5,138250
Norveška	578	NOK	1	0,926614	0,929402	0,932190
Slovačka Rep.	703	SKK	1	0,195159	0,195746	0,196333
Slovenija	705	SIT	100	3,051247	3,060428	3,069609
Švedska	752	SEK	1	0,779653	0,781999	0,784345
Švicarska	756	CHF	1	4,622113	4,636021	4,649929
Vel. Britanija	826	GBP	1	10,483108	10,514652	10,546196
SAD	840	USD	1	6,001536	6,019595	6,037654
EMU	978	EUR	1	7,309871	7,331867	7,353863
Poljska	985	PLN	1	1,854732	1,860313	1,865894

Marija Magdalena Đidara v.r.

Jadranka Marušić v.r.

Napomena:

1. Banke mogu utvrđivati za svoje potrebe srednji tečaj za devize te kupovni tečaj za efektivu i čekove i za IN valute prema utvrđenim konverzijijskim tečajevima.
2. 03.04.2006. tečaj za XDR 1,00 iznosi USD 1,438000 tj. kn 8,699814

- Ako se određuje **prodajni** ukršteni tečaj, postupa se ovako (prema tečajnici za devize od 4.4.2006.):

- kupovni tečaj 1 USD = 6.001536 kn
- **prodajni tečaj 1 CHF = 4.649929 kn**

Pomoću verižnog računa lako nađemo rezultat:

$x_{\text{prodajni CHF}}$	100 USD
1 USD	6.001536 kn
4.649929 kn	1 CHF

$$x = \frac{100 \cdot 6.001536}{4.649929} = 129.07 \text{ CHF.}$$

Za kupnju 100 USD potrebno je 129.07 CHF.

Vježba 003

Kako notira u Zagrebu američki dolar u odnosu na češku krunu (za devize)? Izračunajte prema tečajnici za devize od 4.4.2006

Rezultat: Prodajom 100 USD može se dobiti 2351.92 CZK.
Za kupnju 100 USD potrebno je 2323.87 CZK.

Zadatak 004 (Nena, hotelijerska škola)

U Zürichu notira deviza New York 1.58 3 mj, 7%. Koliki je tečaj za devizu plativu a vista?

Rješenje 004

Teorija:

Prilikom ugovaranja devizne transakcije osim što se dogovara vrsta, količina i tečaj devize, potrebno je ugovoriti i vrijeme dospijeća devize. S obzirom na dospijeće deviza tečaj može biti: a vista (skraćeno av), odmah, po viđenju ili terminski, na neki određeni rok (npr. 15 dana, 1 mj, ...)

Devize s rokom plaćanja a vista plative su odmah, tj. na dan kupnje ili prodaje. Skraćenica av s oznakom diskonta dodaje se uz tečaj. računski postupak kojim se preračunava tečaj a vista na neki rok ili obratno naziva se reduciranje deviznog tečaja.

Pri reduciranju roka plaćanja deviza, svaki mjesec uvijek se računa po 30 dana.

Deviza New York plativa je za 2 mjeseca. Deviza koja je ranije plativa bolja je roba i prema tome skuplja, a deviza koja je kasnije plativa slabija je i prema tome jeftinija.

Označenu kamatnu stopu uz dospijeće tečaja treba primijeniti pri izračunavanju kamata, odnosno diskonta za vremenski razmak između postojećeg i traženog dospijeća devize.

$$K = 1.58 \cdot \frac{7}{100} \cdot \frac{3}{12} = 0.02765 \text{ CHF}$$

1 USD plativo za 2 mj	1.58 CHF
+ kamate za 2 mj	+ 0.02765 CHF
1 USD pl. av	1.60765 CHF

Vježba 004

U Zürichu notira deviza New York 1.58 2 mj, 6%. Koliki je tečaj za devizu plativu a vista?

Rezultat: 1 USD pl. av 1.5958 CHF.

Zadatak 005 (Ivo, hotelijerska škola)

U Zagrebu notira deviza London 12.205 av 4%. Treba izračunati tečaj plativ za 20 dana.

Rješenje 005

Teorija:

Prilikom ugovaranja devizne transakcije osim što se dogovara vrsta, količina i tečaj devize, potrebno je ugovoriti i vrijeme dospijeća devize. S obzirom na dospijeće deviza tečaj može biti: a vista (skraćeno av), odmah, po viđenju ili terminski, na neki određeni rok (npr. 15 dana, 1 mj, ...)

Devize s rokom plaćanja a vista plative su odmah, tj. na dan kupnje ili prodaje. Skraćenica av s oznakom diskonta dodaje se uz tečaj. računski postupak kojim se preračunava tečaj a vista na neki rok ili obratno naziva se reduciranje deviznog tečaja.

Pri reduciranju roka plaćanja deviza, svaki mjesec uvijek se računa po 30 dana.

Budući da želimo devizu platiti kasnije, dakle slabiju robu (jeftiniju robu), treba diskont oduzeti od tečajne vrijednosti devize plative odmah.

Diskont:

$$K = 12.205 \cdot \frac{4}{100} \cdot \frac{20}{360} = 0.02712 \text{ kn}$$

Reduciranje tečaja:

1 GBP plativo av	12.205 kn
– diskont za 20 dana 4%	– 0.02712 kn
1 GBP plativo za 20 dana	12.17788 kn

Vježba 005

U Zagrebu notira deviza London 12.205 av 3%. Treba izračunati tečaj plativ za 15 dana.

Rezultat: 1 GBP plativo za 15 dana 12.18974 kn.

www.halapa.com